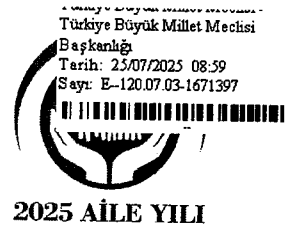

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ACELE

Sayı : E-72079556-610-16940314

Konu: Soru Önergeleri (7/25340-7/25344-7/25345-7/25346-7/25347-7/25451-7/26742-7/26743-7/26744-7/26746-7/26747)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 21.03.2025 tarihli ve 1602186 sayılı yazınız.
b) 21.03.2025 tarihli ve 1602196 sayılı yazınız.
c) 21.04.2025 tarihli ve 1615003 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde alınan Diyarbakır Milletvekili Sayın Dr. M. Sezgin TANRIKULU tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/25340, 7/25344, 7/25345, 7/25346, 7/25347, 7/25451, 7/26742, 7/26743, 7/26744, 7/26746 ve 7/26747 Esas Numaralı yazılı soru önergelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek:

- 1 - 7/25340 Cevap Metni (1 Sayfa)
- 2 - 7/25344 Cevap Metni (3 Sayfa)
- 3 - 7/25345- 25347 Cevap Metni (5 Sayfa)
- 4 - 7/25346 Cevap Metni (2 Sayfa)
- 5 - 7/25451 Cevap Metni (1 Sayfa)
- 6 - 7/26742 Cevap Metni (4 Sayfa)
- 7 - 7/26743 Cevap Metni (5 Sayfa)
- 8 - 7/26744 Cevap Metni (3 Sayfa)
- 9 - 7/26746 Cevap Metni (5 Sayfa)
- 10 - 7/26747 Cevap Metni (2 Sayfa)

7/25340	GK	126
7/25344	"	"
7/25345-	"	"
7/25346	"	"
7/25347	"	"
7/25451	"	"
7/26742	"	144
7/26743	"	"
7/26744	"	"
7/26746	"	"
7/26747	"	"

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: CA360606-4DD1-47DC-BB8F-099206154563

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA

KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Aynur İLHAN ÇAK

Sosyal Çalışmacı

Telefon No: (312) 705 73 30

**Diyarbakır Milletvekili Sayın Dr. M. Sezgin TANRIKULU'na Ait 7/26746 Esas Numaralı Yazılı
Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni**

Bakanlığımız tarafından ülkemizde kadınların, eğitim, bilim, sağlık, siyaset, ekonomi ve çalışma hayatı başta olmak üzere hayatın tüm alanlarında yer alarak hak, fırsat ve imkânlardan tam ve eşit olarak faydalanmaları ile her alanda ve düzeyde etkin bir şekilde temsillerinin artırılması amacıyla önemli çalışmalar yürütülmektedir.

Kadın kooperatiflerinin güçlendirilmesi, sürdürülebilirliklerinin sağlanması, kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesi ve görünürlüklerinin artırılması hedefine yönelik olarak Tarım ve Orman Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığı ile Bakanlığımız iş birliğinde “Kadın Kooperatiflerinin Güçlendirilmesi İşbirliği Protokolü” 6 Eylül 2023 tarihinde 5 yıl süre ile yenilenmiştir.

Protokol çerçevesinde, Bakanlığımız İl Müdürlüklerinin koordinasyonunda illerdeki aktörlerin iş birliği ile çalıştay, eğitim, bilgilendirme toplantıları, farkındalık çalışmaları ve kadın kooperatif ziyaretleri gerçekleştirilmektedir.

Bakanlığımız ile Tarım ve Orman Bakanlığı iş birliğinde yürütülmüş olan Kadınların Kooperatifler Yoluyla Güçlendirilmesi Projesi ile kadın kooperatiflerinin güçlendirilmesi, sürdürülebilirliklerinin sağlanması, kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesi, görünürlüklerinin artırılması ve yaygınlaştırılmaları hedeflenmiştir.

Proje uygulama dönemi 15 Eylül 2021 tarihi itibarıyla başlamış olup, Aralık 2024’de tamamlanmıştır. Proje faaliyetleri 30 pilot ilde (İstanbul, Kırklareli, Çanakkale, İzmir, Muğla, Afyonkarahisar, Bursa, Kocaeli, Ankara, Konya, Antalya, Adana, Hatay, Aksaray, Sivas, Karabük, Sinop, Çorum, Artvin, Erzurum, Kars, Malatya, Van, Gaziantep, Diyarbakır, Mardin, Bitlis, Batman, Isparta ve Eskişehir) yürütülmüştür.

Proje boyunca kadın kooperatifleri başta olmak üzere ilgili kurum ve kuruluş temsilcilerine yönelik eğitimler, danışmanlık hizmetleri gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, yerel yönetim temsilcilerinin de katılım sağladığı yerel paydaş toplantıları, pazarlama ağı geliştirme toplantıları düzenlenmiştir.

Proje kapsamında gerçekleştirilen yerel paydaş toplantıları sonrasında, illere özgü 5 yıllık Kadın Kooperatiflerini Güçlendirme Faaliyet Planları hazırlanmış ve Valilik tarafından onaylanarak yürürlüğe konmuştur. Bahse konu faaliyet planlarında, kadın kooperatiflerinin güçlendirilmesine amacıyla ilgili kamu kurumları ve yerel yönetimler gibi aktörlerle iş birliğinde yürütülen faaliyetler yer almaktadır.

Bakanlığımız ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının iş birliğinde, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ile Sabancı Vakfı tarafından NEET (ne eğitimde ne istihdamda olan) grubundaki genç kadınların sorunları ve ihtiyaçlarının daha görünür hâle getirilmesi, yerel ve ulusal gündemdeki yerlerinin pekiştirilmesi ve bu sorunların belirlenerek ihtiyaçların karşılanması için mekanizmaların oluşturulması amacıyla “Geleceğini Kuran Genç Kadınlar Projesi” yürütülmektedir.

Projenin I. Fazı Mart 2025’te tamamlanmış olup 2025-2027 yılları arasında “Geleceğini Kuran Genç Kadınlar Projesi Faz II” şeklinde çalışmalar devam etmektedir.

Proje kapsamında NEET genç kadınların istihdam edilebilirliğini, güçlenmesini ve psikolojik sağlamlıklarını artırmaya yönelik mesleki eğitim, güçlenme eğitimi ve mentorlük desteği sağlanmaktadır.

Projenin adını taşıyan ve projeye ilgili her türlü bilgiye kolayca erişme imkânı sunan dijital portalı www.geleceginikurangenckadinlar.org’da; NEET genç kadınların Türkiye’nin her yerinde iş,

staj, eğitim ve girişim desteğine ulaşmalarını sağlayan “Fırsatlar Haritası”, “Online Eğitim”, “Mentorluk”, “Hibe Programı” gibi modüllerin yanı sıra NEET kavramıyla ilgili birçok makale ve istatistikler de yer almaktadır.

Kadın girişimciliğinin teşvik edilmesi ve kadın kooperatiflerinin güçlendirilmesi amacıyla Bakanlığımız Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu arasında “IPARD Programına İlişkin İş Birliği Protokolü” 5 Temmuz 2024 tarihinde imzalanmıştır.

Protokol ile kırsal kalkınma desteklerinden daha etkin faydalanmalarını sağlamak amacıyla kadın girişimcilere, IPARD kırsal kalkınma projelerini hazırlayabilmelerine imkân sağlayacak ücretsiz “IPARD Proje Hazırlama Eğitimi” verilecektir.

Protokol kapsamında “Kadın Girişimciler ve Kadın Kooperatiflerine Yönelik IPARD Proje Hazırlama Eğitimi” konulu eğitimler Ankara ve İstanbul illerinde gerçekleştirilmiştir. Bahse konu eğitimin, 2025 yılı içerisinde 81 ilde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Kadınların yapay zekâ ve veri bilimi konusundaki yeteneklerini geliştirmek, kariyer fırsatlarını artırmak ve bu alanda liderlik yapmalarını sağlamak amacıyla Bakanlığımızca hazırlanan NEET kadınlara yönelik olarak “Kadınlara Yönelik Yapay Zekâ ve Veri Bilimi Geliştirme Programı”nın ilki Ankara’da düzenlenmiştir. Program kapsamında eğitimlerin farklı illerde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Bakanlığımız ve Limak Vakfı iş birliğinde yürütülen “Türkiye’nin Mühendis Kızları Projesi” ile mühendis olmak isteyen kız öğrencileri her alanda destekleyerek, mesleğin örnekleri haline gelebilmeleri amaçlanmaktadır. Projenin III. Fazı devam etmekte olup faydalanıcı kız öğrencilere; burs, staj ve istihdam imkânı, İngilizce dil eğitimi, mentörlük desteğine ek olarak “2050’de Ben ve Kariyerim: Dijital İkizim Eğitim Programı” gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından Proje Bazlı Teşvik Sistemi kapsamında yatırım projelerini proje bazlı olarak özel destek mekanizmaları ile desteklenmektedir.
 - Girişimcilere yönelik çok yönlü destekler hayata geçirilmiş olup ayrıntılı bilgiye <https://www.sanayi.gov.tr/destek-ve-tesvikler/yatirim-tesvik-sistemleri> linkinden ulaşılması mümkündür. Bakanlığın liderliğinde kurulan <https://www.yatirimadestek.gov.tr/> linkinden de ilgili kurum ve kuruluşlarının destek ve teşvikleri hakkında ayrıntılı bilgiye aşağıdaki linkten ulaşılması mümkündür.
 - Kalkınma Ajansları tarafından kadınların işgücü piyasasına katılımını artırmak amacıyla gerçekleştirilen projelere destek verilmektedir.
- Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) tarafından kurulan E-Akademi’de ücretsiz Geleneksel Girişimcilik Eğitimi ve İleri Girişimcilik Eğitimi sunulmaktadır. Ayrıca, İleri Girişimci ve Geleneksel Girişimci Destek Programları, KOBİ Finansman Destek Programı ve KOSGEB İşletme Geliştirme Destek Programı’nda kadın girişimcilere yönelik ek destekler bulunmaktadır.
- Ticaret Bakanlığı tarafından kadın ve genç girişimcilerin ihracata yönlendirilmesi ve ihracattan aldığı payın artırılması için destek mekanizmaları uygulanmaktadır.
 - Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatiflerine yönelik eğitim, girişimcilik ve danışmanlık destekleri ile birlikte KOOPDES programı kapsamında hibe desteği sağlamaktadır.
- Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından kırsal alanda yaşayan kadın girişimcilere ve kadın kooperatiflerine yönelik eğitim, girişimcilik, danışmanlık ve proje desteği sağlanmaktadır.

- Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) tarafından tarımsal girişimcilerin fiziki varlıklarına yönelik hibe desteği bulunmaktadır. Avrupa Birliği Katılım Öncesi Kırsal Kalkınma Aracı (IPARD) kapsamında proje destekleri sağlamaktadır. Sunulan desteklerde başvuru sahibi veya yasal temsilcisi olan kadınlara seçim kriterleri ve puanlama sistemi değerlendirme aşamasında pozitif ayrımcılık uygulanmaktadır.
- Kredi Garanti Fonu (KGF) tarafından yeni bir işyeri açmak isteyen ya da bir iş fikrine dayalı olarak faaliyet gösteren sahibi kadın olan gerçek kişi işletmeler ile ortaklarının en az %50'si kadın olan tüzel kişi işletmeler ve kadın kooperatiflerinin desteklenmesi Kadın Girişimci Destek Paketi hayata geçirilmiştir.
- Yukarıdaki destek ve teşviklere ek olarak Mikrokredi Uygulamaları ve bankaların kadın girişimci ve kooperatiflerine yönelik kredi, bankacılık işlemlerinde ücret muafiyetleri gibi finansal kolaylık sağlayan destekleri mevcuttur.

30 Ocak 2024 tarihinde, Bakanlığımız ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı iş birliğinde kamu, özel sektör, sivil toplum kuruluşları temsilcileri ve akademisyenlerin katılımıyla “Kadın Girişimcilerimizle Güçlü Yarınlar Programı” gerçekleştirilmiştir. Aynı zamanda, kadınların ekonomik ve toplumsal hayata katılımlarının güçlendirilmesi temel amacıyla Bakanlığımız ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı arasında iki iş birliği protokolü imzalanmıştır.

Programda, kadın girişimciliği internet sitemizin “kadingirisimci.gov.tr” tanıtımı gerçekleştirilmiştir. Bahse konu internet sitesinde, kadın girişimciliği alanında verilen destek ve teşvikler (yukarıda bazıları sayılan destekler ve teşvikler) ile eğitimlere tek bir platformdan ulaşma imkânı sağlanmakta olup güncel bilgi ve duyurulara yer verilmektedir.

Kadın kooperatiflerinin güçlendirilmesi ve kadın girişimcilere destek olmak amacıyla Bakanlığımız ile Hepsiburada arasında 15 Kasım 2024 tarihinde “Türkiye’nin Girişimci Kadınları İş Birliği Protokolü” imzalanmıştır. Protokol kapsamında yeni uygulama ve desteklerle Türkiye’deki girişimci kadın sayısının artırılması ve bu yolla kadın istihdamının büyütülmesi hedeflenmektedir. Söz konusu iş birliği, girişimci kadınların e-ticaret alanındaki becerilerini ve faaliyetlerini artırmalarına katkı sunacaktır.

12 Haziran 2024 tarihinde Bakanlığımız ile Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) arasında finansal okuryazarlık konusunda toplumsal farkındalığın artırılması ve finansal okuryazarlığın yaygınlaştırılması amacıyla “Finansal Okuryazarlığın Yaygınlaştırılmasına Yönelik İş Birliği Protokolü” imzalanmıştır. Protokol kapsamındaki finansal okuryazarlık eğitimleri dijital olarak verilmekte olup <https://finansalokuryazarlik.gov.tr/> adresinden ulaşılabilir.

İş ve aile yaşamının uzlaştırılması amacıyla işgücü piyasasını düzenleyen kanunlarda önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. 10 Şubat 2016 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren 6663 sayılı Gelir Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, kadın çalışanlar ve ebeveynlerin özlük hakları ile doğuma bağlı yarı zamanlı ve kısmi çalışma haklarına ilişkin önemli düzenlemeler yapılmıştır.

Ayrıca, Bakanlığımızca yürürlüğe konulan Kadının Güçlenmesi Stratejisi Belgesi ve Eylem Planı (2024-2028)’nda *iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması* öncelikli politika alanlarından biri olarak belirlenmiş ve konuya ilişkin aşağıdaki faaliyetlere yer verilmiştir;

- İş ve aile yaşamının uyumlaştırılması konusundaki mevzuat düzenlemeleri, kadın erkek eşitliği perspektifiyle yeniden gözden geçirilecek ve gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

- Okul öncesi eğitimden başlayarak okul ve mesai saatlerini uyumlaştıracak okul sonrası eğitim mekanizmaları (etüt, hobi-sanatsal faaliyetler, spor faaliyetleri) geliştirilecektir.

Eylem Planında, çocuk bakımı konusunda yapılan düzenlemelere aşağıda yer verilmiştir;

- Özel sektör, kreş ve gündüz bakımevleri ile okul öncesi eğitim amacıyla gerçekleştireceği yatırımlar için bölgesel desteklerden (sigorta primi, vergi muafiyeti/indirim) faydalanabilmektedir.
- Özel kreş ve gündüz bakımevleri faaliyete geçtiği vergilendirme döneminden itibaren beş vergilendirme dönemi boyunca gelir ve kurumlar vergisinden istisna tutulmaktadır.
- 150'den fazla kadın çalışanı olan işyerlerinde, 0-6 yaşındaki çocukların bırakılması, bakımı ve emziren çalışanların çocuklarını emzirmeleri için işveren tarafından, çalışma yerlerinden ayrı ve işyerine yakın bir yurdun kurulması zorunludur.
- İşverenin, kadın çalışanlarının her bir çocuğu için aylık brüt asgari ücretin yüzde 50'sini ödemeyi doğrudan bu hizmetleri sağlayan kreş ve bakımevlerine yapmaları kaydıyla, bu tutar gelir vergisinden istisna tutulmaktadır.

2025 yılında ilan edilen Aile Yılı kapsamında aile kurumunu destekleyici adımlar atılmaktadır. Bu doğrultuda "Doğum Sonrası Yarım Zamanlı Çalışma Hakkının Kullanımına İlişkin Yönetmelik", 18.07.2025 tarihli ve 32959 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu Yönetmeliğe göre kadın ve erkek memurlar doğum veya evlat edinme sonrası analık ya da babalık izninin bitiminden itibaren çocuğun ilköğretim çağına başladığı tarihi takip eden ay başına kadar yarı zamanlı çalışabilecektir. Haftalık 20 saatlik çalışma esasına dayalı bu düzenleme, ebeveynlerin çocuklarının gelişimine daha fazla zaman ayırmalarına ve aile içi bağların güçlendirilmesine doğrudan katkı sağlayacaktır.

Bununla birlikte, Bakanlığımız tarafından çocuklarımızın ve gençlerimizin sağlıklı gelişimini temin etmek amacıyla; çocuklarımızın üstün yararı ilkesi doğrultusunda risklere karşı güçlü ve duyarlı nesiller yetiştirmek üzere koruyucu, önleyici ve destekleyici çalışmalar yürütülmektedir.

Bakanlığımız denetiminde faaliyet gösteren özel kreş ve gündüz bakımevleri, 30.04.2015 tarihli 29342 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri ile Özel Çocuk Kulüplerinin Kuruluş ve İşleyiş Esasları Hakkında Yönetmelik kapsamında hizmet vermektedir.

Bahse konu Yönetmeliğin 39 uncu maddesi doğrultusunda; kuruluşlardan resmi tatil günlerinde hariç olmak üzere talep etmeleri halinde hafta içi mesai saatlerine ilave olarak, gece saatleri ve hafta sonu tatillerinde faaliyetlerini sürdürmek isteyen kuruluşlar, gerekçelerini ve çalışma saatlerini belirten bir dilekçe ile il müdürlüklerine başvururlar. Kuruluşların söz konusu gün ve saatlerde hizmetlerine devam edebilmeleri, il müdürlüğünün kabul ve teklifi ile valiliğin onayına bağlıdır.

6.08.2013 tarihli ve 28737 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik'te "*Yurt/Çocuk bakım yurdu/kreş*", 26.7.2014 tarihli ve 29072 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği hükümlerine göre "*ilköğretime kayıt yaşını doldurmamış çocukların bakım ve eğitimlerinin yapıldığı yerler*" olarak tanımlanmıştır.

Yönetmelikte "*İşverenler, 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamındaki işyerlerinde açtıkları oda ve yurtlarla ilgili bilgi ve belgeleri, açılma tarihinden itibaren en geç 30 gün*

“içinde bir rapor halinde Millî Eğitim Bakanlığı ile bağlı oldukları Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne gönderirler” ibaresi yer almaktadır.

Erken çocukluk döneminde yer alan tüm çocukların kreş hizmetlerinden eşit olarak yararlanabilmesi ve sosyal ve ekonomik düzey farklılığı olmadan fırsat eşitliğinin sağlanabilmesi amacıyla mevzuat doğrultusunda özel kreş ve gündüz bakımevleri kapasitelerinin yüzde üçü, il müdürlüklerimizce tespit edilerek Ücretsiz Bakım Hizmeti kapsamında çocukların ücretsiz yararlanması için kullanılmaktadır.

Aynı Yönetmeliğin 50 nci maddesi kapsamında ücretsiz bakım hizmetinden;

- Ekonomik durumlarına bakılmaksızın şehit ve gazi çocukları,
- Bakanlığımıza bağlı kuruluşlarda korunma ve bakım altında bulunan çocuklar,
- Cezaevlerinde hükümlü ve tutuklu olan anneleri ile birlikte kalan çocuklar,
- Ekonomik gücü yeterli olmayan ailelerin çocukları,
- Ekonomik güçlük içindeki anne veya babası vefat etmiş çocuklar, tek ebeveyni ile yaşayan çocuklar,
- Engelli ebeveyni olan çocuklar,
- Kadın konukevinde bulunan veya ayrılan kadınların çocukları yararlandırılmaktadır.

Bakanlığımızca 0-36 ay çocukların bakımı ve gelişiminin fırsat eşitliği sağlanarak desteklenmesi ile kadınların iş ve özel hayat dengesini sağlamaya yönelik ev temelli bakım hizmetlerinin standart ve nitelikli sunulması amacıyla çeşitli ülkelerdeki farklı uygulamalardan yararlanılarak ve günümüz ihtiyaçları, toplumun sosyokültürel yapısı göz önüne alınarak alternatif bir model önerisi olarak *Nitelikli Çocuk Bakıcıları Aracılığıyla Ev Temelli Çocuk Bakım Hizmet Modeli Geliştirme Projesi* yürütülmektedir.

Erken çocukluk dönemi bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması çalışmaları kapsamında ilgili paydaş kurumlar ile istişare toplantıları gerçekleştirilerek kreş ve gündüz bakımevleri kurucu ve/veya adaylarına mevcut devlet yardımları ve teşvik uygulamalarına yönelik farkındalık ve tanıtım çalışmaları yürütülmektedir.

Soru önergesinde yer alan diğer konular, Bakanlığımız görev ve faaliyet alanında olmadığından değerlendirilememiştir.